

INBRENG WETHOUDERSVERENIGING HOORZITTING TWEEDE KAMER 8 MAART 2018

Door Bert Groot Wesseldijk, Wethouder van Gemeentebelangen in de gemeente Lochem en Bestuurslid van de Wethoudersvereniging

Geachte Kamerleden van de Commissie Binnenlandse Zaken,

Allereerst wil ik u hartelijk danken voor de uitnodiging voor deze hoorzitting in uw Kamer.

Als bestuurslid van de beroepsvereniging voor wethouders, de Wethoudersvereniging, en als wethouder van een lokale partij in de prachtige gemeente Lochem lever ik graag een bijdrage aan deze hoorzitting ter voorbereiding op uw Algemeen Overleg met de Minister van Binnenlandse Zaken, ook al is het onderwerp van hier vandaag vooral de positie van raadsleden.

Even kort vooraf: 925 van de ongeveer 1425 wethouders zijn lid van de Wethoudersvereniging, dat wil dus zeggen circa 65% van alle wethouders. Ons ledenbestand is een evenredige afspiegeling van de wethoudersschappen verdeeld naar hun politieke achtergrond. Daarmee zijn de meeste leden, ca. 30%, afkomstig van lokale partijen, zonder een landelijke pendant, gevolgd door het CDA en de andere landelijke partijen met lokale afdelingen. De vereniging is opgericht in 2004 en heeft vooral sinds 2011 een sterke groei doorgemaakt voor wat betreft haar programma-aanbod en haar ledental.

Dan ga ik nu naar het eigenlijke onderwerp van deze hoorzitting: de rol en positie van raadsleden. De raadsleden zijn erg belangrijk in het lokaal bestuur. Zij vertolken de rol van volksvertegenwoordiger, controleur én kadersteller. Zowaar een hele verantwoordelijkheid, en een intensieve functie die zij vaak naast een gewone baan moeten doen. Zij ontvangen een raadsvergoeding afhankelijk van het aantal inwoners dat zij vertegenwoordigen als gemeenteraad. Toch blijkt uit onderzoek dat ongeacht gemeentegrootte een gemiddeld raadslid ongeveer 16 uur per week aan deze taak besteedt. En dat doen ze met overgave. Soms tot spijt van sommige wethouders. Toch hebben wethouders raadsleden nodig én omgekeerd. Zij kunnen en moeten elkaar in staat stellen elk hun eigen rol en verantwoordelijkheden te kunnen dragen. Daaraan besteden wij binnen de Wethoudersvereniging ook nadrukkelijk aandacht aan. Tegelijkertijd is een goed raadslid nog geen goede wethouder, net als het omgekeerde het geval is. Voor beide beroepsgroepen geldt dat zij beiden moeten investeren in hun eigen professionaliteit. Niet als een partijloze technocraat, wel als een gelijkwaardige speler in het krachtenveld van inwoners, ambtenarij, College, Raad en (social)media. Nu is het probleem dat het niet erg populair is om tijd én geld vrij te spelen voor de eigen ontwikkeling van raadsleden en wethouders, iets dat u wellicht ook herkent als Kamerleden. Toch is dat een investering waar de samenleving mee gebaat is, want op die manier zijn raadsleden en wethouders beter in staat om hun belangrijke taak te doen, gericht op het algemeen belang van de lokale gemeenschap. Omdat dit binnen veel gemeenten erg gevoelig ligt, is een professionaliseringsfonds voor lokale politici erg belangrijk. De burgemeesters beschikken al over zo'n fonds. Ik roep u dan ook op om dit mogelijk te maken binnen de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, zodat de ruimte voor ontwikkelingsprogramma's niet langer

afgewogen moeten worden tegen investeringen in speelplekken, een buurthuis of andere meer populaire doelen, dan de eigen ontwikkeling van lokale politici. Ik spreek namens het bestuur van de Wethoudersvereniging de hoop uit dat dit nu op korte termijn mogelijk wordt. U kunt zich voorstellen dat die ontwikkeling hard nodig is om de kader stellende en controlerende rol uit te kunnen voeren op het gebied van Decentralisaties in de zorg en de aankomende Omgevingswet.

Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om u nog het volgende mee te geven. Als wethouder en lid van een lokale partij zonder landelijke ondersteuning is mijn persoonlijke ervaring dat het met die achtergrond nog moeilijker is om ondersteund te worden in je professionele ontwikkeling. Het ontbreken van een partijbureau maakt dat je als lokale partijen vaak zelf het wiel moet uitvinden. En dat terwijl de meeste raadsleden en de meeste wethouders (ca. 30%) afkomstig zijn uit een dergelijke lokale partij. En als je als lid van een lokale partij ook ambities hebt om verder te gaan in het openbaar bestuur, bijvoorbeeld als burgemeester, dan moet je toch vooral heel veel moeite doen om er achter te komen hoe dat werkt in dit land. Ook als het gaat om wethouderschappen van buiten hebben de landelijk georganiseerde politieke partijen een betere ondersteuning vanuit hun landelijk partijbureau. In steeds meer gemeenten zijn de lokale partijen de grootste partij binnen hun Raad en moeten zij het formatieproces leiden. Ondersteuning daarbij is van groot belang. Zeker gezien de steeds prominentere rol van lokale partijen zou in dit gat voorzien moeten worden, in het belang van het lokaal bestuur.

Ik dank u nogmaals voor de uitnodiging en voor uw aandacht voor mijn betoog.